

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
Department of Health Service Support

บรรยาย เรื่อง

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพกับการประกอบโรคศิลปะ
และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ช่วยแพทย์แผนจีน

วิทยากร

ทันตแพทย์อัครม ประดิษฐ์สุวรรณ
รองอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
ประธานกรรมการวิชาชีพ สาขาการแพทย์แผนจีน

กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ
กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2563
ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563

ให้กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนหน่วยบริการสุขภาพ ทุกระดับให้มีประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพของประชาชน โดยส่งเสริมและสนับสนุนระบบคุ้มครอง ประชาชนด้านบริการสุขภาพ ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ รวมทั้ง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรภาคเอกชนเพื่อการบริการสุขภาพ อันจะทำให้ ประชาชนมีสุขภาพที่ดี สามารถพิทักษ์สิทธิและเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

- ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมฯสนับสนุนบริการสุขภาพ ข้อ 2 (1)
ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วย
- กฎหมายการประกอบโรคศิลปะ (กongsathanphayabala lekakarprakob roksilpa damenikar)
 - กฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล (กongsathanphayabala lekakarprakob roksilpa damenikar)
 - กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ (กongsathanphayabala lekakarprakob roksilpa damenikar)
 - กฎหมายว่าด้วยสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ (กongsathanprakob karphuehsukhap)
และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

กองสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ (สพรศ.)

วิสัยทัศน์ (Vision) กองสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ

เป็นองค์กรหลักบังคับใช้กฎหมายด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพ และยกระดับมาตรฐานบริการสุขภาพของประเทศไทยสู่สากล

พันธกิจ (Mission)

พัฒนาระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพและบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล กฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ระบบสนับสนุนบริการสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการสุขภาพของประเทศไทย พัฒนาไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม (Value Based Economy) ภายใต้นโยบายประเทศไทย 4.0
ค่านิยมร่วม (Core Value) ใฝ่รู้ สร้างสรรค์ เป็นธรรม เชี่ยวชาญวิชาชีพ

สาขาการประกอบโรคศิลปะ และการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยศาสตร์

ปัจจุบัน สพรศ. มีสาขาการประกอบโรคศิลปะ จำนวน 9 สาขาวิชาชีพ
และ การประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยศาสตร์ จำนวน 3 ศาสตร์ ดังนี้

1. สาขาการแพทย์แผนจีน
2. สาขากิจกรรมบำบัด
3. สาขาการแก้ไขความผิดปกติ
ของการสื่อความหมาย
4. สาขาเทคโนโลยีหัวใจและทรวงอก
5. สาขารังสีเทคนิค
6. สาขาจิตวิทยาคลินิก
7. สาขากายอุปกรณ์
8. สาขากำหนดอาหาร
9. สาขาฉุกเฉินการแพทย์
10. ทัศนมาตรศาสตร์
11. ศาสตร์ไครโอแพรคติก
12. ศาสตร์ฟิสิกส์การแพทย์

ซึ่งเป็นไปตามกลไกแห่งกฎหมาย และมีองค์ประกอบ
ในรูปแบบคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ
คณะกรรมการวิชาชีพ คณะอนุกรรมการด้านต่างๆ
และกองสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ ควบคุม
กำกับการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการส่งเสริม
และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ผู้ช่วยแพทย์แผนจีนเป็นไปตาม มาตรา 30 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ใดทำการประกอบโรคศิลปะ

โดยมิได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต เว้นแต่ในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ ตามมาตรา 30 (1) – มาตรา 30 (7)

ซึ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้ช่วยแพทย์แผนจีน คือตามมาตรา 30 (5) และมาตรา 30 (6)

มาตรา 30 (5) บุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาล
สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดหรือสภาวิชาชีพเวชกรรม
ให้ประกอบโรคศิลปะในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะหรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม
ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 30 (6) บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลกระทำการประกอบ
โรคศิลปะในความควบคุมของผู้ประกอบโรคศิลปะ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

ผู้ช่วยแพทย์แผนจีนต้องมีคุณสมบัติ

และเงื่อนไขตามที่ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขกำหนด ดังต่อไปนี้

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข

ว่าด้วยบุคคลซึ่งส่วนราชการหรือสภาวิชาชีพมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะ
สาขาการแพทย์แผนจีนในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน
หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๓๐ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งส่วนราชการหรือสภาวิชาชีพมอบหมายให้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานราชการ พนักงานหรือลูกจ้าง สังกัดกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น หรือสภาอากาศไทย

“ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม” หมายความว่า ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

“ควบคุม” หมายความว่า การดูแลหรือกำกับดูแล

ข้อ ๔ บุคคลที่ส่วนราชการหรือสภาอากาศไทยจะมอบหมายให้ทำการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนได้จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์

(๒) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ดังนี้

(ก) เคยเรียนรู้ศาสตร์การแพทย์แผนจีน และมีประสบการณ์การแพทย์แผนจีนโดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงรับรอง หรือ

(ข) เคยเป็นผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนจีน อย่างน้อย ๑๒๐ ชั่วโมง ที่จัดโดยหน่วยงานราชการ และคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนให้การรับรองหลักสูตร

ข้อ ๕ บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายจากส่วนราชการหรือสภาวิชาชีพ จะทำการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนได้เฉพาะ

(๑) ตามที่กำหนดในระเบียบนี้

(๒) เป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(๓) ต้องอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๖ บุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๔ ต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนจีน ที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน โดยอบรมในหน่วยงานของทางราชการ หรือสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนรับรอง จะทำการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนได้ เมื่อได้รับมอบหมายจากส่วนราชการหรือสภาวิชาชีพ ตามข้อจำกัด และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นโดยการใช้ยาสมุนไพรจีน

(๒) ให้บริการ ฝังเข็ม นวด รมยา ในโรคและอาการ ดังนี้

(ก) ปวดศีรษะจากความเครียด ปวดเมื่อยทั่วไป ปวดหลัง ปวดไหล่ ปวดข้อ ปวดเอว
ที่ไม่มีผลจากโครงสร้างกระดูกแตก หรือเคลื่อนที่อย่างร้ายแรง

(ข) ท้องอืด ท้องเสีย ท้องผูก อาหารไม่ย่อย

(ค) ใช้หวัด ไอ เจ็บคอ

(ง) อัมพฤกษ์ อัมพาตเรื้อรัง

บุคคลที่ผ่านการอบรมตามวรรคหนึ่ง ได้รับหนังสือรับรองการผ่านการอบรมหลักสูตร
ผู้ช่วยแพทย์แผนจีนจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน ตามแบบที่คณะกรรมการวิชาชีพ
ประกาศกำหนด

หนังสือรับรองการผ่านการอบรม ให้มีอายุ ๕ ปีนับแต่วันที่ออกหนังสือรับรอง การต่ออายุ
หนังสือรับรองการผ่านการอบรม แบบคำร้องขอต่ออายุหนังสือรับรองการผ่านการอบรมให้เป็นไปตาม
หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน ประกาศกำหนด

ข้อ ๗ ให้บุคคลตามข้อ ๔ ที่มีความประสงค์จะขอรับการอบรมหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนจีน
ให้มายื่นคำร้องขอรับการอบรมภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ณ หน่วยงานราชการ
หรือสถาบันการศึกษาที่จัดการอบรม หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวไม่มีสิทธิ
ยื่นคำร้องขอรับการอบรมอีกต่อไป

ข้อ ๘ ในกรณีที่มีปัญหาตามระเบียบนี้ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

วิทยา บุรณศิริ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข

ว่าด้วยบุคคลซึ่งปฏิบัติงานในสถานพยาบาล

ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลกระทำการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน

ในความควบคุมของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน

พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๓๐ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจึงออกระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งปฏิบัติงานในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลกระทำการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนในความควบคุมของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ควบคุม” หมายความว่า การดูแลหรือกำกับดูแล

ข้อ ๔ บุคคลที่สถานพยาบาลจะมอบหมายให้ทำการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนได้จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังนี้

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์

(๒) เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ดังนี้

(ก) เคยเรียนรู้ศาสตร์การแพทย์แผนจีน และมีประสบการณ์การแพทย์แผนจีนโดยมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงรับรอง หรือ

(ข) เคยเป็นผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการแพทย์แผนจีน อย่างน้อย ๑๒๐ ชั่วโมง ที่จัดโดยหน่วยงานราชการ และคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนให้การรับรองหลักสูตร

ข้อ ๕ บุคคลซึ่งได้รับมอบหมายจากสถานพยาบาลจะทำการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนได้เฉพาะ

(๑) ตามที่กำหนดในระเบียบนี้

(๒) ปฏิบัติตามหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

(๓) ต้องอยู่ในความควบคุมของผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน

ข้อ ๖ บุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๔ ต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนจีน ที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน โดยอบรมในหน่วยงานของทางราชการ หรือสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนรับรอง จะทำการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนได้ เมื่อได้รับมอบหมายจากส่วนราชการหรือสภาวิชาชีพไทย ตามข้อจำกัด และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นโดยการใช้จ่ายสมุนไพรจีน

(๒) ให้บริการ ฝังเข็ม นวด รมยา ในโรคและอาการ ดังนี้

(ก) ปวดศีรษะจากความเครียด ปวดเมื่อยทั่วไป ปวดหลัง ปวดไหล่ ปวดข้อ ปวดเอว
ที่ไม่มีผลจากโครงสร้างกระดูกแตก หรือเคลื่อนที่อย่างร้ายแรง

(ข) ท้องอืด ท้องเสีย ท้องผูก อาหารไม่ย่อย

(ค) ไซ้หวัด ไอ เจ็บคอ

(ง) อัมพฤกษ์ อัมพาตเรื้อรัง

บุคคลที่ผ่านการอบรมตามวรรคหนึ่ง ได้รับหนังสือรับรองการผ่านการอบรมหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนจีนจากคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน ตามแบบที่คณะกรรมการวิชาชีพประกาศกำหนด

หนังสือรับรองการผ่านการอบรม ให้มีอายุ ๕ ปีนับแต่วันที่ออกหนังสือรับรอง การต่ออายุหนังสือรับรองการผ่านการอบรม แบบคำร้องขอต่ออายุหนังสือรับรองการผ่านการอบรมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน ประกาศกำหนด

ข้อ ๗ ให้บุคคลตามข้อ ๔ ที่มีความประสงค์จะขอรับการอบรมหลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนจีน ให้มายื่นคำร้องขอรับการอบรมภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ระเบียบนี้ มีผลใช้บังคับ ณ หน่วยงานราชการ หรือสถาบันการศึกษา ที่จัดการอบรม หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าบุคคลดังกล่าว ไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอรับการอบรมอีกต่อไป

ข้อ ๘ ในกรณีที่มีปัญหาตามระเบียบนี้ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

วิทยา บุรณศิริ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ผู้ช่วยแพทย์แผนจีนต้องปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมดูแล ของแพทย์แผนจีนหรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

แพทย์แผนจีน

(ผู้กำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ช่วยแพทย์แผนจีน)

จะต้องมีหนังสือรับรองวุฒิการศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนจีน
จากสถาบันและหลักสูตรการศึกษา ที่คณะกรรมการวิชาชีพสาขา
การแพทย์แผนจีนรับรองมาตรฐาน และต้องสอบขึ้นทะเบียน
เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน

จากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

สถานพยาบาลที่ผู้ประกอบการวิชาชีพให้บริการทางการแพทย์แผนจีน
ต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2542

:: กองสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ>>>
กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ